

Lerend netwerk 'Vrij denken over begeleiding'

Veranderidee

Onze bevolking verandert van samenstelling. Inwoners worden ouder en ouderdom gaat gepaard met chronische gebreken, dementie, co-morbiditeit en problemen zoals eenzaamheid. De zorgvraag zal de komende jaren verder stijgen en wordt complexer. Dit terwijl de sector Zorg en Welzijn te maken heeft met een grote arbeidsmarktkrapte die naar verwachting nog meer gaat toenemen, zeker als de zorgvraag nog verder zal stijgen. Momenteel zijn er 1,4 miljoen mensen werkzaam in de zorg. De verwachting is dat er in 2040, 2 miljoen zorgmedewerkers nodig zijn. Een grote opgave, wetende dat de sector nu al met grote tekorten kampt.

Het is dan ook essentieel dat de mensen die al in de sector werken worden behouden en dat mensen die interesse hebben om in de sector te werken goed worden verwelkomd. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor begeleiding van nieuwe medewerkers (incl. zij-instromers) en toekomstig medewerkers (stagiaires). Die begeleiding kost veel tijd en energie van het bestaande personeel. Succesvolle vormen van alternatieve begeleiding dragen bij aan het creëren van opleidingsplaatsen, waardoor meer studenten succesvol opgeleid kunnen worden. Daarnaast kan het ook de begeleidingslast bij het bestaande personeel verlichten.

Er zijn verschillende doelgroepen te onderscheiden die interesse hebben om te werken in Zorg en Welzijn. Denk aan jongeren die voor een studiekeuze staan, zij-instromers, herintreders, starters, studenten, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en arbeidsmigranten. Ondanks het feit dat er diverse programma's zijn, die deze doelgroepen in staat stellen om de (over)stap te maken, blijkt het in de praktijk niet altijd mogelijk.

Wat deze doelgroepen met elkaar gemeen hebben is dat ze allen een (intensieve) vorm van begeleiding vragen. En laat dat nou juist een veelgehoord argument zijn vanuit het werkveld, waarom zij niet teveel en veel diverse doelgroepen kunnen verwelkomen. Er is onvoldoende begeleidingscapaciteit om al deze doelgroepen op te vangen. Het is een dilemma dat de sector moet oplossen, omdat het zich niet kan permitteren om deze doelgroepen mis te lopen. Dit vraagt om een andere mentaliteit en een andere visie op het begeleidingsvraagstuk.

Opzet

WZW en deRotterdamseZorg hebben samen het traject 'Vrij denken over begeleiding' opgezet met als beoogd resultaat:

Ontwerp tenminste twee (alternatieve) vormen van begeleiding die organisaties in staat stellen om met de huidige begeleidingscapaciteit een toenemende begeleidingsvraag op te vangen met minimaal gelijkblijvende kwaliteit.

De enige randvoorwaarde die gesteld wordt is dat de alternatieve vormen van begeleiding schaalbaar moeten zijn.

Om te komen tot het beoogd resultaat worden er een viertal sessies georganiseerd, waarbij de kerngroep bestaat uit begeleidingsvernieuwers. Dit zijn leden en onderwijspartners uit onze regio. Daarnaast zal ook het Actie Leernetwerk aansluiten bij alle sessies. Een onderdeel van deze sessies is een vrijdenkerssessie. In deze sessie wordt de groep begeleidingsvernieuwers aangevuld met vrijdenkers van binnen en buiten de sector. Samen gaan zij aan de slag om te komen tot alternatieve vormen van begeleiding. De uitkomsten vanuit deze sessie worden op haalbaarheid teruggebracht en uiteindelijk uitgewerkt, naar een uitvoerbaar ontwerp die schaalbaar is en op draagvlak kan rekenen vanuit de deelnemende organisaties. Het is wenselijk dat een deel van de begeleidingsvernieuwers komen vanuit organisaties die zich herkennen in het veranderidee en open staan voor mogelijke pilots.

Omgeving

We begeven ons in een complex speelveld. De samenleving verandert, de toename in het aantal en complexiteit van zorgvragen neemt toe en we hebben te maken met een complexe en krappe arbeidsmarkt. Daarnaast hebben onze leden een eigen identiteit en is er geen pasklare oplossing op het gebied van begeleidingsvormen. Dit zijn factoren waar we rekening mee moeten houden in ons ontwerp.

Daarnaast zijn er al tal van goede ideeën. Echter zijn de ideeën vaak organisatie specifiek en blijft het breed uitrollen beperkt. In het experiment streven we naar nieuwe ideeën, die voor meerdere werkvelden/sectoren toepasbaar kunnen zijn, waarbij we oog blijven houden voor maatwerk.

Processtappen

-
- Uitpellen van het vraagstuk en vaststellen processtappen in begeleiding.
 - Randvoorwaarden en doelgroep vaststellen met de werkgroep.
 - Ontwerpen van twee alternatieve begeleidingsvormen waarmee de begeleidingscapaciteit wordt verhoogd.
 - Pilots van de alternatieve begeleidingsvormen starten in de regio's.
 - Van de nieuwe begeleidingsvormen onderzoeken hoeveel het bijdraagt aan het verhogen van de begeleidingscapaciteit en kwaliteit.
 - Vanuit de pilots en het onderzoek daarnaar komen tot learnings die breder gedeeld kunnen worden met onze leden en het werkveld
 - Op basis van de learnings worden de ontwerpen waar nodig aangepast om ze te borgen in de organisaties.
 - Waar mogelijk komen tot een ontwerp/blauwdruk voor het toepassen van de nieuwe begeleidingsvorm.
 - Uitproberen of deze vorm van actieleren/agile manier van werken succesvol toe te passen is op complexe vraagstukken in de zorg.

Rollen

deRotterdamseZorg en WZW, Werkgeversvereniging in Zorg en Welzijn: organiseren, faciliteren en begeleiden de sessies en de uiteindelijke uitrol. Wij zijn verantwoordelijk voor het werven van begeleidingsvernieuwers, voorbereiden van de sessies en het begeleiden van de sessies. De uiteindelijke experimenten worden uitgewerkt in een projectplan. Verder worden de experimenten gemonitord en is er nauw contact met de deelnemende organisaties. Parallel hieraan wordt onderzocht welke subsidies mogelijk aangevraagd kunnen worden.

TNO: TNO onderzoekt welke subsidies mogelijk aangevraagd kunnen worden ten behoeve van onderzoek rondom deze pilots en een verbreding. TNO onderzoekt of de pilots succesvol zijn, dan wel bijgestuurd kunnen worden. TNO is betrokken bij de ideeën die uit de vrijdenkerssessies naar voren komen om de 'onderzoekwaardigheid' te toetsen. Voorafgaand moet helder zijn welke criteria we getoetst willen hebben, zodat we deze kunnen valideren.

Actie Leernetwerk: ondersteunt het traject Vrij denken over begeleiding. Het Actie Leernetwerk legt hierbij de landelijke verbinding tussen werkveld, onderwijs en overige stakeholders. Hierbij staat het delen van inzichten/uitkomsten centraal, om wat geleerd wordt verder te delen in het land. Daarnaast deelt het Actie Leernetwerk haar kennis betreft de methodiek Actie Leren, zodat we deze optimaal in kunnen zetten binnen het traject.